

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
 ДЕРЖАВНА УСТАНОВА «ІНСТИТУТ СТОМАТОЛОГІЇ ТА
 ЩЕЛЕПНО-ЛИЦЕВОЇ ХІРУРГІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ
 МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ»**

ЗАТВЕРДЖУЮ
 Директор інституту, проф.
С.А.ШНАЙДЕР
 01 2017р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

підготовки доктора філософії
(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)

галузі знань «Охорона здоров'я»

спеціальність 221 – «Стоматологія»

спеціалізація «Ортопедична стоматологія»

форма навчання очна/заочна
(денна, вечірня, заочна (дистанційна), екстернат)

Нормативні дані:

Структура навчальної дисципліни	Рік навчання	Семестр	Кількість годин, кредитів			СРА	Види контролю
			Всього	Аудиторних			
				Лекцій	Практичних занять (семінарських, лабораторних)		
Ортопедична стоматологія в	1	1-2	150/5	4	18	128	Поточний, підсумковий контроль (іспит)
Всього			150/5	4	18	128	

Робоча програма розроблена

Державною Установою «Інститут стоматології та щелепно-лицевої хірургії Національної академії медичних наук України»

Розробники програми:

завідувач відділення ортопедичної стоматології, д.м.н., професор **В.А.Лабунець**
старший науковий співробітник відділу д.м.н., с.н.с. **Т.В.Дієва**

Програму обговорено на засіданні відділення від « 06 » січня 2017 р.,
Протокол за № 1

Завідувач відділення, д.м.н., професор

 В.А.Лабунець

Програму ухвалено на засіданні Вченої ради ДУ «ІСЦЛХ НАМН» від
«16 « січня 2017 р. Протокол № 1

Заступник голови Вченої ради ДУ «ІСЦЛХ НАМН», професор

 А.П.Левицький

1. ПОЯСНОВАЛЬНА ЗАПИСКА

Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії здійснюється в аспірантурі вищого навчального закладу за очною (денною, вечірньою) або заочною формою навчання (Постанова КМУ № 261 від 23.03.2016 року Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)). Нормативний строк підготовки доктора філософії в аспірантурі становить чотири роки. Аспіранти користуються правами здобувачів вищої освіти, визначеними Законом України "Про вищу освіту". (від 01.07.2014 № 1556-VII)

Підготовка в аспірантурі передбачає виконання особою відповідної освітньо-наукової або наукової програми вищого навчального закладу (наукової установи) за певною спеціальністю та проведення власного наукового дослідження. Невід'ємною складовою освітньо-наукової програми аспірантури є підготовка та публікація наукових статей.

Аспіранти проводять наукові дослідження згідно за індивідуальним планом наукової роботи, в якому визначаються зміст, термін виконання та обсяг наукових робіт, а також запланований строк захисту дисертації протягом терміну підготовки в аспірантурі.

Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в аспірантурі здійснюється за освітньо-науковою програмою та навчальним планом, що затверджуються вченою радою вищого навчального закладу (наукової установи) для кожної спеціальності.

Протягом строку навчання в аспірантурі аспірант зобов'язаний виконати всі вимоги освітньо-наукової програми, зокрема здобути теоретичні знання, уміння, навички та інші компетентності, достатні для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіти методологією наукової та педагогічної діяльності, а також провести власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та/або практичне значення, та захистити дисертацію.

Освітньо-наукова програма та навчальний план аспірантури є основою для формування аспірантом індивідуального навчального плану та індивідуального плану наукової роботи, які погоджуються з науковим керівником та затверджуються вченою радою вищого навчального закладу (наукової установи) протягом двох місяців з дня зарахування особи до аспірантури (ад'юнктури).

Наукова складова освітньо-наукової програми передбачає проведення власного наукового дослідження під керівництвом одного або двох наукових керівників та оформлення його результатів у вигляді дисертації.

Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії є самостійним розгорнутим дослідженням, що пропонує розв'язання актуального наукового завдання в певній галузі знань або на межі кількох галузей, результати якого становлять оригінальний внесок у суму знань відповідної галузі (галузей) та оприлюднені у відповідних публікаціях.

Наукова складова освітньо-наукової програми оформляється у вигляді індивідуального плану наукової роботи аспіранта і є невід'ємною частиною навчального плану аспірантури.

Навчальний план

Структура навчальної дисципліни	Кількість годин, з них			Рік навчання	Вид контролю	
	Всього (годин/ кредитів)	Аудиторних				
		Лекцій	Практичних занять			
Ортопедична стоматологія	150 год./ 5,0 кредитів ECTS	4	18	128	1	Іспит

Структура дисципліни

Тема	Лекції	Практ. заняття	СРА	Індивід. робота
Тема №1. Методичні основи обліку, оцінки та контролю труда лікарів-стоматологів-ортопедів і зубних техніків.	2	4	32	пошук, оброблення та аналіз інформації
		4	32	3

Тема №2. Ортопедичне лікування дефектів зубних рядів з використанням імплантатів.	2	6	32	різних джерел
Тема №3. Протоколи з надання ортопедичної допомоги і зуботехнічного виробництва з використанням імплантатів.		4	32	
Тема №4. Попередня спеціалізована підготовка зубів і коренів до ортопедичного їх лікування.				
Іспит			8	
Всього годин:	4	18	128	

2. Цілі та завдання вивчення дисципліни

Мета викладання стоматології передбачає здобуття та поглиблення комплексу знань, вмінь, навичок та інших компетенцій, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних завдань з цієї дисципліни, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, що вирішує актуальне наукове завдання в педіатрії, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Основними **завданнями** вивчення стоматології є:

- Визначати нові наукові напрямки, теоретичні та практичні проблеми в стоматології;
- Оволодіти методами досліджування наукових напрямів; вивчити і оволодіти новітніми методами дослідження в стоматології;
- Оволодіти новітніми методами лікування в стоматології;
- Визначити аспекти клінічної патології щелепно-лицевої ділянки в залежності від етіологічних та патогенетичних факторів.
- Проводити аналіз типової та атипової клінічну картину найбільш поширених стоматологічних захворювань та їх ускладнень;
- Складати план обстеження хворого та аналізувати дані лабораторних та інструментальних обстежень найбільш поширених стоматологічних захворювань та їх ускладнень, прогнозування результатів обстеження;
- Проводити диференціальну діагностику, обґрунтовувати і формулювати діагноз найбільш поширених стоматологічних захворювань;
- Визначити тактику ведення хворих з органною патологією, яка має прояви в порожнині рота;
- Діагностувати та надавати медичну допомогу при невідкладних станах в стоматології;
- Проводити первинну і вторинну профілактику, реабілітацію і диспенсеризацію стоматологічних захворювань.

Кінцеві цілі дисципліни

знати:

- історію виникнення, розвитку та сучасний стан стоматологічної науки;
- етіологію, патогенез, класифікацію, клінічні прояви, сучасні стандарти діагностики, диференціальну діагностику, лікування, невідкладну допомогу, профілактику, прогноз при стоматологічних захворюваннях та їх ускладненнях;
- актуальні наукові завдання та проблеми стоматології.

вміти:

- Проводити стандартні методи обстеження стоматологічних хворих та вміти використовувати новітні технології дослідження у цих хворих;
- На базі проведених досліджень проводити диференційну діагностику та лікування стоматологічних захворювань, здійснювати окремі лабораторні та інструментальні дослідження самостійно в межах наукової роботи;
- Проводити патентно-інформаційний пошук з обраної наукової теми дослідження у вітчизняних та закордонних джерелах, наукометричних базах;
- Проводити аналіз сучасних даних, розробку і синтез нових ідей зі стоматології;
- Формулювати мету та наукові завдання з обраної наукової теми;
- Розробляти дизайн дослідження;
- Вибирати методи наукового дослідження, адекватні поставленим меті та завданням;
- Презентувати отримані дані у вигляді публікацій та доповідей на національному та міжнародному рівні;
- Впроваджувати досягнення науки і техніки у клінічну практику.

мати поняття щодо:

- застосовування принципів доказової медицини у прийнятті діагностичних та терапевтичних рішень при стоматологічних захворюваннях;
- нових напрямків наукових досліджень зі стоматології;
- етики та методології наукового дослідження;
- сучасних підходів до міждисциплінарних наукових досліджень;
- особливостей методології педагогічного процесу в стоматології.

3. Зміст програми

Конкретні цілі:

знати:

- ✓ методи обстеження пацієнтів;
- ✓ фактори оклюзії;
- ✓ показання до застосування та методики місцевого знеболення;
- ✓ показання до використання різних видів штучних коронок;
- ✓ показання до протезування мостоподібними протезами;
- ✓ клінічні та технологічні етапи виготовлення штучних коронок;
- ✓ клінічні та технологічні етапи виготовлення мостоподібних протезів;
- ✓ фактори, які забезпечують фіксацію незнімних конструкцій;
- ✓ показання до протезування різними видами часткових знімних протезів;

- ✓ конструктивні особливості різних видів часткових знімних протезів;
- ✓ фактори, які забезпечують фіксацію часткових знімних протезів;
- ✓ клінічні та технологічні етапи виготовлення часткових знімних протезів
- ✓ методи обстеження стоматологічного хворого з повною відсутністю зубів;
- ✓ методики отримання функціональних відбитків при повній відсутності зубів;
- ✓ етапи визначення та фіксації центрального співвідношення при повній відсутності зубів;
- ✓ класифікації переломів щелеп та механізм зміщення відломків при переломах щелеп;
- ✓ принципи організації стоматологічної допомоги при надзвичайних станах;
- ✓ види та об'єм ортопедичної допомоги щелепно-лицевим пораненим;
- ✓ знати загальну характеристику щелепно-лицевих апаратів та їх класифікацію;
- ✓ завдання щелепно-лицевої ортопедії в наданні медичної допомоги пацієнтам з дефектами та деформаціями щелеп та обличчя, що виникли після травм, операцій, та перенесених захворювань;
- ✓ методики виготовлення гнутих дротяних шин на верхню та нижню щелепи;
- ✓ етіологію, клініку, профілактику та лікування рубцевих контрактур;
- ✓ етіологічні чинники та принципи лікування переломів, що неправильно зрослися;
- ✓ методи ортопедичного лікування дефектів твердого та м'якого піднебіння;
- ✓ показання до виготовлення металокерамічних конструкцій;
- ✓ показання, склад цементів для постійної фіксації коронок;
- ✓ основні вимоги до сплавів металів та керамічних мас;
- ✓ механізм з'єднання фарфорової маси з металом;
- ✓ можливі помилки при виготовленні металокерамічних конструкцій, шляхи їх запобігання;
- ✓ методи лікування хворого з дефектами твердих тканин зубів;
- ✓ різні конструкції штифтових зубів;
- ✓ помилки та ускладнення незнімного протезування;
- ✓ основні синдроми в клініці ортопедичної стоматології та проводити, внутрішньосиндрому диференціальну діагностику при зміні міжальвеолярної висоти;
- ✓ етіологію, патогенез, клінічні прояви, та лікування зубощелепних деформацій;
- ✓ етіологію, патогенез, клініку та лікування надмірного стирання зубів;
- ✓ етіологічні і патогенетичні фактори захворювань пародонта;
- ✓ тактику лікування, реабілітації пацієнтів з патологією пародонта;
- ✓ заходи з профілактики захворювань (дисфункцій) СНЩС;
- ✓ послідовність обстеження пацієнтів при плануванні лікування з використанням імплантатів;

вміти:

- ✓ проводити обстеження стоматологічного хворого;
- ✓ застосовувати основні принципи асептики, антисептики, знеболювання;
- ✓ діагностувати невідкладні стани в клініці ортопедичної стоматології;
- ✓ надавати необхідну невідкладну допомогу в клініці ортопедичної стоматології;
- ✓ проводити обстеження хворих функціональними методами;

- ✓ виконувати припасування жорстких індивідуальних ложок на верхню та нижню щелепи;
- ✓ виконувати отримання функціональних відбитків;
- ✓ проводити гіпсування моделей в артикуляторі;
- ✓ проводити перевірку конструкції повних знімних протезів;
- ✓ накладати повні знімні протези;
- ✓ проводити корекцію повних знімних протезів;
- ✓ проводити клінічне обстеження пацієнтів з переломами щелеп;
- ✓ проводити диференціальну діагностику переломів щелеп різної локалізації;
- ✓ лікувати захворювання слизової оболонки порожнини рота, які виникають під впливом знімних протезів;
- ✓ накладати транспортні шини та проводити лігатурне зв'язування зубів;
- ✓ визначати об'єм ортопедичних заходів при лікуванні несправжніх суглобів;
- ✓ отримувати відбитки у хворих на мікростомію;
- ✓ володіти навичками препарування зубів під металокерамічні коронки;
- ✓ володіти різними методами ретракції ясенного краю;
- ✓ демонструвати отримання відбитків силіконовими масами;
- ✓ попереджати ускладнення після препарування зубів;
- ✓ виконувати фіксацію вінірів;
- ✓ демонструвати окремі клініко-технологічні етапи виготовлення штифтових конструкцій;
- ✓ демонструвати виготовлення суцільнолитої куксової вкладки;
- ✓ демонструвати окремі клініко-лабораторні етапи виготовлення мостоподібних протезів;
- ✓ виконувати фіксацію мостоподібних протезів;
- ✓ вибирати метод виготовлення тимчасової коронки в різних клінічних ситуаціях;
- ✓ препарувати зуб під штучну коронку (литу коронку, літу комбіновану та безметалева коронку);
- ✓ проводити окремі клініко-технологічні етапи виготовлення бюгельного протезу з замковим кріпленням;
- ✓ обґрунтувати і формулювати синдромний діагноз;
- ✓ складати план обстеження хворого з надмірним стиранням зубів;
- ✓ виявляти різні клінічні варіанти супраконтактів зубів;
- ✓ виконувати вибіркове зі шліфування зубів;
- ✓ проводити лікування та профілактику захворювань тканин пародонта;
- ✓ проводити окремі клініко-лабораторні етапи по виготовленню знімних та незнімних шин;
- ✓ проводити окремі клініко-лабораторні етапи по виготовленню безпосередніх протезів;
- ✓ проводити внутрішньосиндромну диференціальну діагностику при захворюваннях пародонта;
- ✓ обстежувати пацієнта при дисфункціях скронево-нижньощелепного суглоба;
- ✓ пояснювати результати клінічних та спеціальних (додаткових) методів досліджень СНЩС;

- ✓ проводити диференціальну діагностику, сформулювати попередній клінічний діагноз при захворюваннях СНЩС;
- ✓ показання та протипоказання для протезування на імплантатах;
- ✓ отримувати відбиток «відкритою ложкою».
- ✓ демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації у клініці ортопедичної стоматології.

Тема №1. Методичні основи обліку, оцінки й контролю труда лікарів-стоматологів-ортопедів і зубних техніків

- Історичні аспекти систем обліку й оцінки труда фахівців з ортопедичної стоматології і зуботехнічного виробництва
- Методичні основи сучасної єдиної уніфікованої системи обліку труда лікарів-стоматологів-ортопедів і зубних техніків на Україні.
- Методичні основи розрахунку трудового навантаження стоматологів-ортопедів і зубних техніків при різних організаційних формах виготовлення зубних протезів.
- Диференційне планування робочого дня лікарів-стоматологів на ортопедичному прийомі.

Тема № 2. Ортопедичне лікування дефектів зубних рядів з використанням імплантатів

- Обґрунтування заміщення дефектів зубних рядів з використанням імплантатів. Показання і протипоказання.
- Види дентальних імплантатів і показання до їх клінічного використання.
- Анатомо-топографічні особливості щелепно-лицьової області і їх вплив на вибір імплантатів.
- Види і конструкція ортопедичних апаратів з опорою на імплантатах.
- Ускладнення дентальної імплантації та їх лікування й профілактика.

Тема №3. Протоколи з надання ортопедичної допомоги і зубопротезного виробництва з використанням імплантатів

- Історичні аспекти становлення і медико-правова необхідність використання протоколів в галузі ортопедичної стоматології і зуботехнічного виробництва на Україні.
- Протоколи з ортопедичної стоматології і зуботехнічного виробництва з використанням імплантатів.
- Система обліку й оцінки труда стоматологів ортопедів і зубних техніків з використанням імплантатів.

Тема №4. Попередня спеціалізована підготовка зубів і коренів до їх ортопедичного лікування.

- Анатомо-топографічна характеристика зубів і їх коренів.
- Показання до попередньої передпротезної підготовки зубів і коренів до їх ортопедичного лікування.

- Ускладнення після підготовки зубів і їх коренів до ортопедичного лікування, їх профілактика та лікування.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

№ п/п	Тема	Кількість годин	Семестр
1.	Основи морфо-функціональної єдності зубощелепної системи. Біомеханіка жувального апарату.	2 2	2 2
Всього		4	

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ теми	Назва теми	Кількість годин	Семестр
Ортопедична стоматологія в т.ч. імплантологія			
1.	Функціональна анатомія зубо-щелепної системи.	4	2
2.	Ортопедичне лікування при дефектах зубів та зубних рядів	4	2
3.	Ортопедичні методи лікування захворювань зубо-щелепного апарату	6	2
4.	Стоматологія надзвичайних станів. Види та об'єм ортопедичної стоматологічної допомоги при ураженні щелепно-лицевої ділянки.	4	2
Всього		18	

ВИДИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ АСПРАНТА

№ теми	Підготовка до практичних занять і підсумкового контролю	Кількість годин
Ортопедична стоматологія		
1.	Підготовка до практичних занять - теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок	90
2.	Самостійне опрацювання тем, які не входять до плану аудиторних занять: 1. Організація ортопедичної стоматологічної допомоги в Україні 2. Протезування з використанням стоматологічних імплантатів. 3. Комп'ютерний аналіз оклюзії (T-SCAN). 4. Сучасні методи реєстрації траєкторій переміщення нижньої щелепи (аксіографія). 5. CAD / CAM виготовлення зубних протезів. Оптичні відбитки.	8 8 8 8
4.	Підготовка до іспиту	6
Всього		8
Всього		128

4. Форми контролю

Поточний контроль – протягом освітньої програми моніторингу академічної успішності проводиться на основі даних з відомості про відвідування лекцій та практичних занять, виконання самостійної роботи, підсумкового контролю.

Форма підсумкового контролю – (тестові завдання, ситуаційні задачі, усний та письмовий контроль теоретичних знань, практична перевірка навичок та вмінь, програмований комп'ютерний контроль) обирається керівником курсу.

За умов успішного завершення курсу аспірант отримує сертифікат, у якому зазначено назву навчального курсу, відмітка про успішність навчання та кількість кредитів.

5. Перелік теоретичних питань до іспиту

1. Обстеження пацієнтів в ортопедичній стоматології - етапи, основні та додаткові методи обстеження, медична документація.
2. Функціональна анатомія зубо-щелепної системи
3. Артикуляція. Оклюзія. Оклюзійні концепції.
4. Показання та об'єм підготовки порожнини рота до протезування
5. Технології отримання точного відбитку.
6. Ортопедичні конструкції для заміщення дефектів коронкової частини зубів
7. Незнімні ортопедичні конструкції для заміщення дефектів зубних рядів.
8. Знімні ортопедичні конструкції для заміщення дефектів зубних рядів.
9. Протезування при повній відсутності зубів.
10. Підготовка зубощелепної системи до протезування при наявності зубощелепних деформацій
11. Ортопедичне лікування надмірного стирання твердих тканини зубів в залежності від клінічних форм та ускладнень.
12. Задачі та планування ортопедичних втручань в комплексному лікуванні та профілактиці хвороб пародонту. Шини та шини-протези.
13. Ортопедичні методи лікування дисфункцій СНЦС.
14. Стоматологія надзвичайних станів. Види та об'єм ортопедичної стоматологічної допомоги при ураженні щелепно-лищевої ділянки.
15. Зубне протезування на імплантатах.

16. Практичні навички

1. Провести обстеження пацієнта. Встановити попередній та остаточний діагноз на підставі даних обстеження (клінічних і лабораторних)
2. Запропонувати план ортопедичного лікування
3. Запропонувати план підготовки порожнини рота пацієнта до протезування
4. Зафіксувати центральну оклюзію при різних видах дефектів зубних рядів.
5. Провести клінічні етапи виготовлення мікропротезів.
6. Провести клінічні етапи виготовлення незнімних ортопедичних конструкцій.
7. Провести клінічні етапи виготовлення знімних ортопедичних конструкцій.
8. Провести клінічні етапи виготовлення повних знімних протезів.
9. Провести шинування зубів при пародонтиті.
10. Провести транспортну іммобілізацію при переломах щелеп.
11. Провести клінічні етапи виготовлення шин при переломах щелеп.
12. Зубне протезування на імплантатах

7. Перелік тем для індивідуальних завдань

- Розробка нових підходів до діагностики, лікування та профілактики стоматологічних захворювань у пацієнтів із порушеннями опорно-рухового апарату.
- Механізми впливу хвороботворних факторів на стоматологічний статус осіб із соматичною патологією, шляхи їх корекції та блокування.
- Обґрунтування методів профілактики та лікування пацієнтів із зубо-щелепними аномаліями в залежності від їх конституціонального типу та фізичного розвитку.
- Алгоритм хірургічного та консервативного лікування хворих, що мають косметичні дефекти тканин щелепно-лищевої ділянки, інволюційний птоз шкіри обличчя та шиї, больові синдроми обличчя та профілактики утворення патологічних рубцевозмінених тканин.
- Застосування матеріалів наповнених наночастками в стоматології.
- Відновлення стоматологічного здоров'я у пацієнтів з основними стоматологічними захворюваннями та їх реабілітація.
- Інтегративно-диференційоване обґрунтування вибору оптимальних методик оперативних втручань та обсягу лікувальних заходів при хірургічній патології щелепно-лищевої ділянки.
- Вплив стоматологічних конструкцій й матеріалів на протезне поле та адаптаційні властивості організму.

8. ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна література

1. Клемин В.А. Ортопедическая стоматология. Учебное пособие /В.А.Клемин, В.Е.Жданов. – К.: ВСИ «Медицина», 2010. -224с. Рекомендовано Министерством образования и науки Украины как учебное пособие для студентов высших медицинских учебных заведений IV уровня акредитации ГРИФ ЛИСТ № 1/11-10347 від 09.11.2010.
2. Макеев В.Ф., Ступницький Р.М. Теоретичні основи ортопедичної стоматології (навчальний посібник). –Львів: ЛНМУ імені Данила Галицького, 2010, -394 с.
3. Неотложная помощь в стоматологии / В.А.Клемин, А.В.Павленко, В.Н.Арендариук и др. Под ред. В.А.Клемина. –Донецк: Издатель Заславский А.Ю., 2011. -144с.
4. Іщенко П.В., Кльомін В.А., Качалов Р.Х., Лихота А.М. Військова ортопедична стоматологія. – К.: ВСВ «Медицина». -2013. -312с.
5. Гасюк П.А., Костенко Є.Я., Щерба В.В., Савчин В.Я. Протезування при повній втраті зубів. – Ужгород, 2013. ПРАТ видавництво «Закарпаття». – 222с.
6. Чулак Л.Д., Шутурмінський В.Г. Клінічні та лабораторні етапи виготовлення зубних протезів. Одеса. Одеський мед. університет, 2009р., 318с.
7. Лабунец В.А. Основы научного планирования и организация ортопедической стоматологической помощи на современном этапе ее развития. Монография. Одесса. – 2006. – 427 с.
8. Збірник нормативно-правових положень з ортопедичної стоматології і зубопротезного виробництва / Під ред.проф. Лабунця В.А., Одеса – Черкаси, 2015, 972 с.

Додаткова література

9. Неспрядько В.П., Рожко М.М. Ортопедична стоматологія. Київ. Книга плюс, 2003.
10. Рожко М.М., Неспрядько В.П., Михайленко Т.Н. та ін. Зубопротезна техніка. – К.; Книга плюс, 2006. – 544 с.

11. Збірник алгоритмів практичних навичок і вмінь до практично орієнтованого державного іспиту за спеціальністю 7.110106 «Стоматологія»: Навч. посібник / Л.Д.Чулак, К.М.Косенко, А.Г.Гулюк та ін.; За заг. ред. Л.Д.Чулака. – Одеса: Одес. Держ. Мед. Ун-т, 2004. – 264 с. – Рос. мова.
12. Фліс П.С., Банник Т.М. Техніка виготовлення знімних протезів.-К.: Медицина. – 2008. – 254.
13. Неспрядько В.П., Куц П.В. Дентальна імплантологія. Основи теорії та практики. – Харків: ВПІ «Контракт», 2009. – 292.
14. Варава Г.М., Стрелковський К.М. Техніка виготовлення щелепно-лицевих протезів. - К., 1992.
15. Основы деонтологии в стоматологии. Пособие для студентов и врачей /Под ред. Г.П.Рузина. –Винница: Нова книга, 2008. -120с.
16. Маевски С.В. Стоматологическая гнатофизиология. Нормы окклюзии и функции стоматологической системы /Маевски С.В. –Львов: ГалДент. – 2008. -144с.
17. Клемин В.А. Зубные коронки из полимерных материалов. –М.:МЕД пресс-информ, 2004. -176с.
18. Морфофункциональная и клиническая оценка зубов с дефектами твердых тканей / В.А.Клемин, А.В.Борисенко, П.В.Ищенко. – М.: МЕД пресс-информ, 2003. –111с.
19. Эстетические аспекты восстановительной стоматологии (монография) / В.Н.Шабанов, А.П.Педорец, О.В.Шабанов, В.А.Клемин. Элиста: ЗАОрНПП «Джингар», 2010. -111с.
20. Біда В.І. Патологічне стирання твердих тканин зубів та основні принципи його лікування (Навчально-методичний посібник). – К.: ВАТ «Видавництво «Київська правда», 2002. – 96с.
21. Борисенко А.В., Неспрядько В.П. Композиционные пломбировочные и облицовочные материалы. Практическое пособие. – Киев, Книга плюс, 2002. – 221 с.
22. Гітлан Є.М., Кроть М.К. Посібник з бюгельного протезування. – К.: Здоров'я, 2001. – 140с.
23. Гумецький Р.А., Рожко М.М., Завадка О.Є., Скрипніков П.М. Ускладнення місцевої анестезії у щелепно-лицевій ділянці: Посібник у 3 т. – Львів: Івано-Франківськ: Полтава: Видавничий дім «Наутилус», 2002. – 231 с.
24. Збірник алгоритмів практичних навичок і вмінь до практично орієнтованого державного іспиту за спеціальністю 7.110106 «Стоматологія»: Навч.посібник / Л.Д.Чулак, К.М.Косенко, А.Г.Гулюк та ін.; За заг. ред. Л.Д.Чулака. – Одеса: Одес. Держ. Мед. Ун-т, 2004. – 264 с. – Рос. мова.
25. Король М.Д., Коробейніков Л.С., Кіндій Д.Д., Ярковий В.В. Оджубейська О.Д. Тактика курації хворих у клініці ортопедичної стоматології. Полтава: Астрая, 2003 – 52 с.
26. Король М.Д., Коробейніков Л.С., Кіндій Д.Д., Ярковий В.В. Практикум з ортопедичної стоматології. Частина II. Полтава: ПП «Форміка», 2002. – 168 с.
27. Лебеденко И.Ю., Перегудов А.Б., Глебова Т.Э., Телескопические и замковое крепления зубных протезов. – Москва, 2005. – 336 с.
28. Шварц А.Д. Цельнолитые (бюгельные) протезы. – Москва, 2005. – 70 с.
29. Хоманн А., Хильшер в. Конструкции частичного зубного протеза. Науч.ред. узд. На русск.яз. проф. В.Ф.Макеев. Пер. с нем. – Львов: ГалДент, 2002.- 192 с., 178 рис.
30. Аболмасов Н.Н. Избирательная пришлифовка зубов. – Смоленск, 2004. – 79 с.
31. Жулев Е.Н. Клиника, диагностика и ортопедическое лечение заболеваний пародонта. Н.Новгород. -2003. – 276 с.
32. Нідзельський М.Я. Механізми адаптації до стоматологічних протезів. – Полтава: ТОВ «Фірма «Техсервіс», 2003. – 116 с.
33. Окклюзия и клиническая практика / под ред. И. Клинеберга, Р.Джагера; Пер. с англ.; Под общ.ред. М.М.Антоника. – М.: МЕДпресс-информ, 2006. – 200с.
34. Бернар Туати, Пол Миара, Дэн Нэтэнсон. Эстетическая стоматология и керамические реставрации. Пер. с англ.. – М.: Издательский Дом «Высшее образование и Наука», 2004. – 448 с.
35. Криспин Б.Д., Хевлетт Е.Р., Джо Я.Х. Современная эстетическая стоматология. Практические основы. Пер. с англ.; Под ред. Т.Ф.Виноградова. – Изд-во «Квинтэссенция», 2003 – 303 с.

36. Біда В.І. Заміщення дефектів зубних рядів незнімними конструкціями зубних протезів. Лекція. – Київ, 2001. – 26с.
37. Зубное протезирование. Учебно-методическое пособие для иностранных студентов стоматологического факультета // Помайницкий В.Г., Фастовец Е.А. : Днепропетровск, ОК «Друкар», 2004. – 60с.
38. Основы деонтологии в стоматологии. Пособие для студентов и врачей /Под ред. Г.П.Рузина. –Винница: Нова книга, 2008. -120с.
39. Маевски С.В. Стоматологическая гнатофизиология. Нормы окклюзии и функции стоматологической системы /Маевски С.В. –Львов: ГалДент. – 2008. -144с.
40. Лабунец В.А., Диева Т.В. Дифференцированное планирование рабочего дня врачей-стоматологов на ортопедическом приеме. Монография, Одесса. – 2006. – 150 с.
41. Лабунец В.А., Григорович В.Р. Методичні аспекти єдиної уніфікованої системи обліку і контролю праці стоматологів-ортопедів і зубних техніків в Україні: Методичні рекомендації. – Одеса, 1999. – 12 с.
42. Лабунец В.А. Методика розрахунку кількості лікарських посад з ортопедичної стоматології в Україні: Методичні рекомендації. – Одеса, 1999. – 11 с.
43. Лабунец В.А. Методика визначення нормативної потреби населення в стоматологічній допомозі на сучасному етапі її розвитку: Методичні рекомендації. – Одеса, 1999. – 18 с.
44. Лабунец В.А., Неспрядько В.П., Косенко К.М Методичні основи розрахунку трудового навантаження стоматолога-ортопеда і зубного техника при різних організаційних формах виготовлення ортопедичних конструкцій: Методичні рекомендації. – Одеса, 1999. – 20 с.
45. Лабунец В.А., Не Неспрядько В.П., Косенко К.М Методичні прийоми індивідуального розрахунку величини витрат робочого часу стоматолога-ортопеда на виготовлення найбільш поширених видів зубних протезів і різноманітних їх поєднань: Методичні рекомендації. – Одеса, 1999. – 25 с.